

Пенсионното осигуряване в Европа

В ИРЛАНДИЯ ЛИЧНО СОЦИАЛНИЯТ МИНИСТЪР ОТГОВАРЯ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА СОЦИАЛНООСИГУРИТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ

● **Съществува Национален пенсионен резервен фонд, в който държавната хазна всяка година превежда сума, равна на 1% от брутния национален продукт**

Министърът на социалните грижи е отговорен за организирането и прилагането на социалноосигурителните системи, а за социалното благополучие на семействата и общностите се съдейства чрез конкретни програми за развитие. Държавната пенсионна комисия, която следи общо пенсионната сфера и докладва на министъра заключенията си, също има роля на съветник в тази политика като цяло.

Кратка историческа справка и условия за получаване на пенсия

В Ирландия за пенсия въз основа на лични вноски е необходимо изплащането на социалноосигурителни вноски да е започнало, преди да са навършени 56 години (при пенсия върху лични вноски) или 55 години (при пенсия за прослужено време).

Трябва също така да са изплатени най-малко 156 пълни вноски или ако средногодишната стойност е между 10 и 19, да има поне 260 пълни вноски.

За минимална пенсия (т.е. 50% или 48 паунда на седмица) средногодишната стойност е най-малко 10 изплатени вноски, броеви от януари 1953 г. за жените (когато влиза в сила единната система за социално осигуряване) или от датата на първата социалноосигурителна вноска, ако тя е по-късно. Средногодишната стойност на вноската от 48 паунда на седмица се изисква за максималния размер пенсия (96 паунда на седмица).

С времето настъпват изменения в тези условия. Мерките, взети в тази област през последните 20 години наред с постепенното разширяване на задължителното социално осигуряване, така че фактически да включва цялата платена работна сила, са насочени главно в две посоки. Първо, да се обхванат все повече хора, и, второ, да се ограничи влиянието на известни аномалии, възникнали с времето и отразили се на различни категории хора, които по различни причини не са плащали осигуровки през целия си трудов стаж.

От април 1994 г. са били въведени пенсии за домакини. Става дума за хора, които прекарват периоди от време извън трудовия пазар, защото се грижат или за деца (до 12 години), или за болни и инвалиди. По-точно, тези интервали не се взимат предвид, когато се изчислява стойността на пенсията. По такъв начин могат да се пренебрегнат най-много 20 години. През 1997 г. минималната средногодишна база за пенсия върху лични вноски е намалена от 20 до 10 вноски за година. Когато човек има средногодишно от 10 до 14 вноски, получава пенсия, равна на 50% от стандартния максимум. Ако вноските са годишно между 15 и 19, пенсията е 75% от установения максимум. От 2000 г. вече се признават и вноските, платени преди 1953 г. Така от 5 май 2000 г. е въведена специална пенсия от 50% за всеки, който е бил нает и е плащал осигуровки преди 1953 г. и който не е успял да получи пенсия или пенсията му (независимо дали е върху лични вноски или не) е ниска. За да има такава пенсия от 50%, човек трябва да е работил и да е плащал вноски според законите на националното здравно осигуряване преди 1953 г. и да е направил най-малко 260 вноски (т.е. в продължение на 5 години), като те може да се отнасят за периода преди 1953 г., или да са комбинация от суми, внесени преди и след 1953 г. Помощите или гледане на дете или възрастен човек и в този случай са по-малки - също 50 на сто.

Пенсионната възраст в Ирландия е 65 или 66 години в зависимост от вида пенсия, за който се кандидатства. Тази възраст е наложена постепенно през периода 1973 - 1975 г., преди който е била възприета горна граница от 70 години. Един от ключовите фактори, определящи стойността на пенсията, е възрастта за пенсиониране - 65 години.

За да се спестят средства, е необходимо на хората под пенсионна възраст да се предостави възможност да продължат да работят и да получават приходи. Макар че не се предвижда намаляване на пенсионната възраст, предстои правителството да разгледа основанията и предимствата на това да се увеличат възможностите за продължаване на работа след възрастта за пенсия, което ще позволи една по-висока социална пенсия при по-късно пенсиониране.

Не съществуват улеснения за по-ранно получаване на пенсията върху лични вноски или за прослужено

някой вече получава предпенсионни помощи, да се върне на работа по свое желание.

Поради доброто състояние на ирландската икономика днес силно намалява броят на хората, желаещи да участват в тази пенсионна схема. Повече от 60% от възрастните с предпенсионни помощи са на 60 или повече години. Очаква се за напред техният брой да спадне още. На дневен ред е въпросът за реструктуриране на тази схема с оглед на съвременните пазарни условия.

Пенсионната система, изградена върху лични вноски и социални помощи, на практика обхваща цялото

население

население

През 1999 г. от всичките 421 600 души, навършили 65 и повече години, 387 201 са получавали социални добавки към пенсията си (тук се включват и над 46 432 възрастни хора с квалификация). През последното десетилетие в схемата на тези плащания е настъпила значителна промяна. Макар че броят на получаващите социална пенсия (т.е. възрастните хора без средства, които не са правили вноски през годините) все още е бил голям - 93 023 през 1999 г., в сравнение с 1989 г. при тях се забелязва спад с почти 23%.

Тази промяна може да се обясни с факта, че повече хора (най-вече жени) излизат на пазара за работна сила, което се дължи на икономическия растеж и непрекъснатото разширяване на задължителното социално осигуряване, което се отнася за едноличните търговци и хората със свободни професии през 1988 г.; за хората, които имат непълно работно време през 1991 г. и за държавните и общинските служители, постъпили след 1995 година.

Предвижда се през 2016 г. 86% от пенсионерите да имат доходи, основани на личните им вноски, докато през 1999 г. този процент е бил 62.

ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ПЕНСИИ В ИРЛАНДИЯ СА ТРИ ОСНОВНИ ТИПА

Пенсионни схеми за работниците и служителите в бюджетната сфера, като техните вноски са съобразени с дохода им. Тук влизат държавните служители, хората от Националната служба за охрана, общинските служители, учителите и здравните работници, постъпили преди април 1995 г. Те плащат по-ниски социални вноски и по-късно получават средства в ограничени рамки.

Втори тип са консолидирани професионални пенсионни схеми, създадени от или договорени с работодателите с цел те да осигурят средства за своите работници. Тук се включват консолидирани схеми, създадени от държавни търговски организации и агенции.

Като трети тип са обособени личните пенсии (включително и пенсионни споразумения за годишна рента), договорени от отделни хора, най-често със свободни професии или самонаети.

Социалноосигурителните вноски са процент от общия облагаем доход на работещите и хората със свободни професии - те са обект на разнообразни отстъпки и не могат да надхвърлят определени стойности. По принцип и работодателят, и работникът плащат съответен дял от вноските. При по-голямата част от населението вноските на работниците се определят от техните доходи.

Размерът на социалноосигурителните плащания зависи от вида социално осигуряване, приложим в дадения отрасъл, и на свой ред диктува стойността на пенсията и сумите, които хората биха могли да получат, когато стигнат установената възраст. Най-вече се осигуряват работниците и работодателите от индустриалния и търговския сектор, както и от сферата на обслужването. Всеки човек, който печели на седмица 30 или повече ирландски паунда, е задължен да плаща социалноосигурителни вноски, както и всеки самонает или със свободна професия, чийто годишен доход е 2500 или повече паунда.

Разходите за пенсионните схеми възлизат на около 24% от общия бюджет за социално подпомагане, който през 1999 г. е бил 4 билиона паунда.

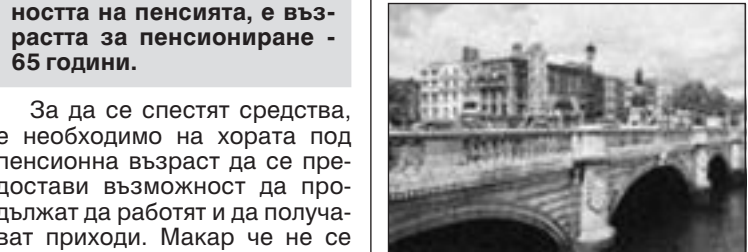
От него разходите за пенсии въз основа на лични вноски са били 392,26 милиона, докато при пенсията за прослужено време се изразходват 402,8 милиона паунда. За 2000 г. сумите са били 431,5 млн. за пенсии от лични вноски и 472,3 млн. за пенсии за прослужено време, т.е. нараснали са съответно с 10% и 17,2%.

През май 1998 г. Държавната пенсионна комисия е публикувала своя доклад „Осигуряване на пенсионни доходи“, който произтича от Инициативата за национална пенсионна политика. Една от най-важните препоръки в него е да се създаде общ фонд с цел да се намалят бъдещите разходи за социални пенсии. Правителството приема тази препоръка и през юли 1999 г. е обявило намерението си да създаде резервни фондове, които да посрещнат бъдещите разходи за социални помощи и пенсии на служителите с бюджетни заплати.

Постановлението, с което се създава временен фонд, където да се съхраняват и контролират парите, отпуснати през 1999 г., е прието от парламента през декември същата година и там се привежда сумата от 3 билиона паунда. Тук влизат 2,4 билиона, отпуснати от телекомуникационната компания, наследила бившия държавен Телеком, и почти 600 милиона, което е 1% от брутния национален продукт за 1999 г. С финансово постановление от 2000 г. е предоставена нова сума от 1,85 билиона паунда, от които около 1,2 билиона са били от продажбата на Телекома и около 650 млн. се равняват отново на 1% от брутния национален продукт през 2000 г.

На 14 юни 2000 г. е бил публикуван предложението от министъра на финансите и одобрен от парламента закон за създаване, финансиране и управление на **Националния пенсионен резервен фонд**. С него правителството се задължава да превежда от държавната хазна във фонда сума, равна на 1% от брутния национален продукт, всяка година, поне до 2055, и не се ограничава създаването на допълнителни фондове, след като бъдат одобрени от парламента. Националният пенсионен фонд има мандат за строго търговски вложения с цел да се осигури най-голяма възвращаемост за дълъг период от време, а това се постига чрез управление с добре премислен риск. Забранено е съкращаване на средствата преди 2025 г.

(Продължава на стр. 17)

За тази цел трябва да са получавали дълго време помощи за безработни или вече да не получават помощи за самотен родител или за гледане на дете или болен възрастен. Схемата е напълно свободна и зависи от избора на човека дали ако е безработен и навърши 55 години, ще предпочете да продължи да търси работа и да получава помощи за безработни, вместо да се пенсионира. Дори е възможно, ако

